SN DEBATT
SKATTENYTT

Peter Melz

Replik till Christer Westermark

I sin artikel om ''Omläggning av räkenskapsår i aktiebolag'' (Skattenytt 1989 sid 294 ff) anger Christer Westermark en avvikande uppfattning från vad jag anfört i min artikel i ämnet (Skattenytt 1989 sid 211 ff). Jag avser inte att föra diskussionen vidare då jag inte har några nya fakta att tillföra. Det finns dock anledning till några synpunkter på beskrivningen av rättsläget, då Westermark tecknar en mycket bestämd bild som lämnar litet utrymme för att andra uppfattningar kan vara möjliga. Dessutom vill jag på två punkter korrigera Westermarks beskrivning av rättsfallsmaterialet.

— Westermark anger inledningsvis att ''det framstår som angeläget att klart och tydligt fastslå en grundläggande princip när det gäller ett aktiebolags räkenskapsår.''[1] Westermark tycks i detta perspektiv anse att, som han beskriver det, den ''omfångsrika problematik'' och ''omfattande argumentation'' inte tillför ämnet särskilt mycket. Jag instämmer i uppfattningen att en klar och tydlig rättstillämpning vore önskvärd, men en stark önskan härom kan dock inte eliminera de svårigheter som finns att nu ange vilken rättstillämpning som gäller. Jag diskuterade i min artikel rättstillämpning som gäller. Jag diskuterar i min artikel innebörden av *gällande rätt,* och anser att de ställningstaganden som jag företagit är de mest rimliga vilket inte förtar att de är osäkra på flera punkter. Andra ställningstaganden, som Westermarks, är möjliga och *kan* vara de riktiga. Min uppfattning är således inte så kategorisk som Westermark tycks uppfatta den.

Jag tycker däremot att Westermarks ställningstaganden är för reservationslösa. Något tillspetsat kan Westermarks artikel beskrivas så att han först anger hur

Open access från www.skattenytt.se, 2026-02-06 23:19:29

rättsläget *bör* vara och att detta styr sedan beskrivningen av hur rättsläget *är*. Om rättsläget är så osäkert som jag tror, är detta givetvis otillfredsställande, men i så fall kan Westermark lika lite som jag åtgärda lagstiftningens bristande klarhet. Vi får i stället invänta klargörande praxis eller förtydliganden av lagstiftningen.

— I två fall anser Westermark att min rättsfallstolkning inte är rimlig respektive torde vara felaktig.

I *RÅ 1967 Fi 1383* godtogs ett förlängt räkenskapsår trots att omläggningen inte registrerats före det ursprungliga räkenskapsårets slut. Enligt Westermark förklaras detta av att i rättsfallet företogs inte en omläggning utan endast en förlängning av aktiebolagets första räkenskapsår.[2] Denna förklaring är inte riktig.

Bolagt bildades den 20/10 1957 och hade enligt bolagsordningen kalenderår som räkenskapsår. Vid extra bolagsstämma den 16/12 1958 ändrades räkenskapsåret att omfatta tiden den 1/5—30/4. Ändringen registrerades hos PRV den 23/11 1959. Vid 1960 års taxering avlämnades deklaration för räkenskapsåret 1/11 1957—30/4 1959. KR och RR fann inte anledning att frångå bolagets beräkning av räkenskapsåret, och taxerade bolaget för detta räkenskapsår vid 1960 års taxering. Man följde därvid inte II:s yrkande om att vid 1959 års taxering taxera bolaget för ett förlängt första räkenskapsår omfattande tiden 28/10 1957—31/12 1958.

Härav framgår således att bolaget inte bara förlängde det befintliga räkenskapsåret (kalenderår) utan att man även ändrade räkenskapsår (till 1/5—30/4).

Vad gäller *RÅ 1962 Fi 1185* har jag, på grundval av notisen i Regeringsrättens årsbok, angivit att ''kammarrätten fann icke skäl bifalla besvären'' och därför ansett att det torde gå att anföra andra skäl för KR:s, och därmed RR:s ställningstagande, än de som uttryckts i PN:s beslut.[3] Westermark anger följande:

''I tidigare rättspraxis lade man sig dock ofta vinn om att använda olika nomenklaturer för olika typsituationer. En sådan nomenklatur var att 'kammarrätten icke finner skäl att göra ändring i prövningsnämndens beslut'. Denna nomenklatur innebär, tvärtemot vad Peter Melz gör gällande, vanligtvis att den prövande instansen — i det här fallet kammarrätten — gillar såväl underinstansens domslut som dess domskäl.''[4]

Lokutionen i KR:s dom är dock inte den som Westermark anger, och jag har således inte gjort gällande det Westermark påstår. Enligt samma källa som Westermark åberopat betyder lokutionen ''utan bifall'', att underinstansens domslut men inte dess domskäl gillas.[5]

Noter

[1] SN 1989 s 295.
[2] SN 1989 s 297.
[3] SN 1989 s 217.
[4] SN 1989 s 297 f.
[5] Tidström, Om utslagsskrivning i beskattningsmål, SST 1959 s 277.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-02-06 23:19:29